
Żytnia

Dzielnice: Wola

Osiedla: Młynów Nowolipki

Atrybuty: Nazwy pochodzące od wyrazów pospolitych Nazwy przyrodnicze Rośliny

Rok utworzenia nazwy: 1770

Opis

Żyto - (łac. Secale) pochodząca z Azji a występująca w ok. 10 gatunkach roślina z rodziny wiechlinowatych, uprawiana jako główne zboże chlebowe. Nazwa ulicy upamiętnia łany tej rośliny, które rosły po obu stronach drogi.

Do 1979.01.01 taką nazwę nosił fragment dzisiejszej ul. Żywieckiej a do 1980.02.22 ul. Mielnicka.

Ciekawostki

Powstała w 1770 między polami zboża, był to koniec miasta. W XVIII w. stało tu 9 domów. Po zlikwidowaniu okopów Lubomirskiego w 1875, ulica została uregulowana i rozparcelowana. Pojawiły się tu wówczas biedne kamienice. Kilkakrotnie ją przedłużano: w 1928 od Młynarskiej do Tyszkiewicza poprowadzono Nowożytnią (włączoną w 1935 do Żytniej), a w 1938 do Płockiej. W 1944 ulica została zniszczona w całości, po wojnie zabudowano ją nowymi, trzypiętrowymi kamienicami. W 1956 przedłużono ją aż do Sokołowskiej. Między ulicami Okopową i Karolkową kamienice z lat 30-tych tylko po stronie parzystej

Stan obecny:

róg ul. Wolność: krzyż metalowy. Jest to zbiorowa mogiła żołnierzy polskich i rosyjskich poległych w czasie powstania kościuszkowskiego. Początkowo stał tu krzyż drewniany z figurą Jezusa i obrazkiem MB. Tradycją było to, że przychodziły tu w wigilię siostry karmelitanki z Wolskiej, zapalały znicze i śpiewały pieśni. Z czasem stało się to miejscem pielgrzymek o uzdrowienie dzieci chorych na konwulsje. Prawdopodobnie w drugiej połowie XIX w. krzyż zastąpiono metalowym.

Nr 1: w ścianę budynku wkomponowany jest stary, przedwojenny mur.

Nr 3\9: Kościół pw. Miłosierdzia Bożego. Pierwotnie stała tu kaplica Zgromadzenia Sióstr Matki

Bożej Miłosierdzia (Magdalenek) z 1862. Po powstaniu styczniowym, mimo rozwiązania zakonu, prowadziły tu one nielegalny Dom Opieki i Schronienia NMP, a w 1872 zaczęły murować kaplicę wg proj. Władysława Kosmowskiego. Zbudowana ona była tak, aby nie zdradzać swego charakteru. Wstęp do niej otwarty był tylko w czasie Wielkanocy. W latach 30 XX w. kaplicę rozbudowano, a w czasie okupacji znajdowało tu schronienie wiele żydowskich dziewcząt. 09.08.1944 Niemcy zajęli kościół, a siostry wywieziono do Pruszkowa, po czym świątynię podpalono. Po powrocie sióstr do kościoła próbowały one odbudować kościół, w 1973 odprawiono tu mszę i nawet w 1977 uzyskano zgodę na budowę kościoła, ale w 1980 zdecydowano się zabezpieczyć ruiny jako pomnik ówczesnych wydarzeń. Sam kościół, zbudowany wg proj. Jacka Cybisa, Marka Eibla, Janusza Kudły, Andrzeja Piłatowskiego i innych, ukończono w 1978. Odbywały się tam później spektakle, spotkania z Wałęsą. Tutaj pracowała św. siostra Faustyna Kowalska, której objawił się Jezus. W 2003 proboszcz pomalował ściany i rozpoczął odnowę kościoła.

Kamienice z lat 30 XX w. między Okopową i Karolkową.

Nr 39: Szpital Dziecięcy im. Karola i Marii Szlenkierów. Powstał w 1913. Jako szpital przetrwał do 1944, kiedy był świadkiem mordów hitlerowskich; aż w końcu został zburzony prawie całkowicie. Był to nowoczesny szpital z 24 pielęgniarkami dyżurującymi w salach. Dziś jest tu przychodnia stomatologiczna, która mieści się w jedynym ocalałym budynku.

Tablica ku pamięci fundatorki szpitala, Zofii Szlenkierówny.

Nr 38/40: Szkoła Podstawowa nr 166 im Żwirki i Wigury. Początkowo mieściła się w budynku przy Dworskiej 1\3 (dziś ul. M. Kasprzaka). Do lat 60-tych mieściło się tu też Liceum im. Stefana Żeromskiego (obecnie przy ul. Płatynowej 3).

Nr 42: Cmentarz ewangelicko-reformowany.

Bloki osiedla Młynów. Powstały w 1948-66 wg proj. Michała Przerwy-Tetmajera, Haliny i Tadeusza Kowalskich i Zbigniewa Waćławka.

Na odcinku ulicy pomiędzy Młynarską a Tyszkiewicza stoją 2 domy które zostały wybudowane przed II wojną. Żytnia 52 wcześniej adres 52a (rok budowy 1938) i po przeciwnej stronie ulicy dwupiętrowy budynek jeszcze doniedawna z czerwonej cegły, obecnie otynkowany.

Nr 66: w tym domu mieszkał profesor Romuald Jasiewicz (1913-1990) - inżynier budownictwa wodnego, wieloletni wykładowca Politechniki Warszawskiej.

DAWNA ŻYTANIA:

Nr 15\17: ~ ZP-H Wł. Paschalski. Produkowali obrabiarki do metali, sprzęt uzbrojenia, urządzenia kolejowe i maszyny precyzyjne.

Nr 24: ~ Scena i Lutnia Robotnicza. Działała tu w 1919-21 jako teatrzyk amatorski pod kierunkiem działaczki komunistycznej Antoniny Sokolicz.

Nr 36: ~ Dom Starców. W 1889 zbudowano tu Schronienie Dla Nieuleczalnie Chorych, które połączono w 1903 z domem starców z Erewańskiej (ul. Kredytowa)

~ Rakower. Fabryka taśmy i sznurowadeł.

Dziękujemy P. M. Chyczewskiej za nadesłane uzupełnienia.

Data nadania nazwy: 1770 rok